

Akcia K – komunistický teror proti katolíckym reholiam

Jozef Domin

1. marca 2020 ✚ *Cirkev* ✚ *Komunizmus na Slovensku*

Za krásny nový svet

Marxisticko-leninský teror komunistickej mocenskej elity proti vlastným obyvateľom v štáte bol širokospektrálny a zasahujúci do najodľahlejších zákutí života spoločnosti. Pod drobnohľadom revolučného dozoru boli všetci, počnúc pomocnými robotníkmi, pokračujúc všetkými stavmi spoločnosti a končiac samotnými súdruhmi, ktorí sa špehovali a odstraňovali navzájom. V tomto čulom ruchu a neutíchajúcej činnosti nezabúdali súdruhovia ani na svojho primárneho, odvekého a nezmieriteľného nepriateľa – katolícku Cirkev.

Situácia katolíckej Cirkvi na Slovensku bola, v rámci sovietskeho mocenského bloku, podobne ako v Poľsku alebo Maďarsku, špecifická. Silná religiozita obyvateľstva nabádala súdruhov k opatrnosti a nútila ich zvoliť taký prístup, aby budili dojem boja s protiľudovým klerikalizmom a nie so samotnou vierou. Preto sa vymýšľali rôzne „spontánne“ hnutia veriacich podporujúce komunistický režim, dožadujúce sa svetového mieru a boja proti klerikalizmu. V ČSR to bola napr. falošná, tzv. Katolícka akcia, ktorá ale so skutočnou Katolíckou akciou mala spoločný len názov.

Taktiež násilné akcie proti Cirkvi museli byť v horeuvedených štátoch vykonávané s ohľadom na obyvateľstvo. Katolícka Cirkev so svojou medzinárodnou sieťou a napojením na Vatikán bola ťažším problémom ako východné pravoslávie. Ľud na dedinách bránil svojich kňazov, do kostola chodila väčšina učiteľského zboru v štáte i úradníckeho aparátu. Proces ateizácie spoločnosti musel byť poňatý pozvoľne a na etapy.

Proti klerikalizmu

Existencia Slovenského štátu, marxistickými a liberálnymi ideológmi účelovo interpretovaného ako existencia náboženského štátu, poslúžila súdruhom na rozohranie protiklerikálnej agendy. Vznikol okrídlený pojem – klérofašizmus –, ktorý mal vyjadrovať intímne prepojenie katolíckej Cirkvi a fašizmu na Slovensku (čo robilo talianske hnutie – fašizmus – na Slovensku, zostáva dodnes záhadou) a ich spoločné reakčné a proti-pokrokové sprisahanie. Táto koncepcia, одобrená Prahou aj Moskvou, vytvorila zo spojenia slovenského katolicizmu a nacionalizmu účinný obušok na akýkoľvek odpor voči komunizmu.

Ani v Poľsku, ani v Maďarsku, o Česku ani nehovoriac, nenadobudla proti-katolícka hystéria takú podobu ako na Slovensku. V jednom pojme sa totiž spájali všetky neduhy reakcie a to v takom mixe, aký inde (možno s výnimkou Chorvátska) ani nebol možný. V jednom ideologickom hrnci sa varil slovenský nacionalizmus, separatizmus, katolicizmus a fašizmus a táto zmes vyhovovala všetkým od Moskvy, cez Prahu až po luteránsku časť Slovenska. Prahe vadil separatizmus a nacionalizmus, evanjelikov iritoval dominantný katolicizmus a súdruha Stalina úplne všetko. Obzvlášť neznášal, ako sa na bývalého seminaristu patrí, klerikalizmus.

Paradoxne bol ale Slovenský štát nekonfesijnou republikou, na čele ktorej sa ocitol kňaz čírou náhodou. Je pravdepodobné, že ak by Karol Sidor preukázal viac pochopenia pre nemecký národný socializmus, tak by mocenské zastúpenie v štáte vyzeralo inak. To sú však len hypotézy. Faktom je, že napriek prezidentovi – kňazovi, bola tzv. farská republika sekulárnym režimom, ktorý len reflektoval, podobne ako v Taliansku, realitu väčšinového počtu katolíkov v obyvateľstve. Evanjelici, ako napr. generál Čatloš, minister obrany, nemali problém tomuto štátu slúžiť a zastávať v ňom vysoké funkcie.

Obzvlášť zaujímavé, v kontexte povojnového tvrdenia o údajnom „katolicizme“ Slovenského štátu, vyznievajú obvinenia Vladimíra Clementisa z vojnového Londýna o údajnom „glajšachtovaní“ konfesií na Slovensku. Súdruh Clementis v brožúrke, ktorá bola vydaná v Londýne a kolportovaná po Slovensku, v protiklade k tzv. klerikalizmu na Slovensku tvrdil, že konfesijnosť je na Slovensku utláčaná v mene totalizujúceho nacionalizmu. Poukazoval na náreky Mila Urbana, šéfredaktora časopisu Gardista a ideového akrobata, ktorý sa sťažoval, že jednotu národa ohrozujú konfesie. Súdruh Clementis tak chcel demonštrovať katolíkom, že režim nie je v skutočnosti prokatolícky a teda by nemali byť k nemu lojálni. Je zaujímavé, že po vojne si to už nemyslel a naopak sa podieľal na šírení mýtu o „farskej republike.“

Rehoľníci - avantgarda „klérofašizmu“

Od protestantskej revolúcie až podnes predstavujú cirkevné rehole víťaný objekt revolučného propagandistického záujmu. Postavy zvrhlých a krutých mníchov sa hemžia pokrokovou svetovou literatúrou, počnúc rôznymi pseudo-memoármi španielskych protestantov (písanými v Holandsku), cez románové perverzity encyklopedistov až po anglický gotický román. Socialistické umenie toto všetko zhrnulo, prekyprilo a obohatilo. Vzniklo tak panoptikum rôznych rehoľných typov, ktoré potom slúžili na permanentnú diskreditáciu rádov.

Vymenujme si len tie najčastejšie:

- mních hedonista – má tučné brucho, v ruke korbel (piva, vína), je lenivý a rád konzumuje lahôdky dodané do kláštora skrze mozole pracujúcich; rád chodí za ženami – kyprými sedliačkami či meštiankami;
- mních pokrytec – je chudý, hrá sa na askétu; je krutý a fanatický v útlaku ľudu a zároveň perverzný a chlipný, čo rafinovane tají; má rád nevinné cudné devy (na rozdiel od tučného mnícha) a tie vydieraním zneužíva; alternatívne môže aj mladé mníšky či dokonca mníchov alebo miništrantov; v politike je fanatickým reakcionárom;
- mních fanatik – chudý a asketický, totalitný šialenec, oči mu stále planú, nebaví ho ani jesť ani piť a dokonca ani sex, chce len škodiť ľudu a mučiť, to sú jeho jediné radosti; patologické individuum, ktorého sa boja aj horeuvedené typy
- matka predstavená – a) fanatička; b) tajná perverzná maniačka c) cynická pokrytecká mamonárka
- mníška – a) naivná, plachá (krásna), rodičom ukradnutá, násilím donútená; b) hlúpa (škaredá) a obmedzená fanatička; c) perverzná nymfomanka;

To sú v skratke typy, ktoré pokroková propaganda natlačila do hláv európskeho obyvateľstva a ktoré tam hrajú dodnes. K tomuto ustálenému obrazu sa pridala na Slovensku rehoľník asistujúci Gestapu a SS pri mučení, alebo ukrývajúci Banderovcov či iných fašistických diverzantov. Následne konšpirujúci proti

ľudovo-demokratickej republike a svetovému mieru. Slovenský rehoľník bol navyše posadnutý nacionalizmom a separatizmom.

Taktika boja proti klerikalizmu

Z komunistického úmyslu postupného ničenia Cirkvi a z ľavicového obrazu cirkevných rádov sa dalo vytušiť, že klérus z reholí je pre komunistov nebezpečnejší ako diecézni kňazi vo farských štruktúrach. Bol to jednak komunitný charakter, v rámci ktorého sa mohli rehoľníci povzbudzovať a pracovať spoločne, bola to odlúčenosť od sveta, ktorá im dávala nezávislosť, ochota a schopnosť asketického života, viac času na venovanie sa šíreniu viery a ďalšie skutočnosti, ktoré ich robili pre režim nebezpečnejšími. Osamelá fara uprostred obce či mesta, obklopená laickým svetom, robila z diecézneho kňaza ľahšieho a zraniteľnejšieho nepriateľa.

Navyše z ideologického hľadiska bol farský kňaz už od jozefínskych reforiem často zobrazovaný ako ten, ktorý pochádzal z ľudového prostredia, cíti s ľuďom, nemá rád klerikalizmus a sociálny útlak a je ochotný spolupracovať s pokrokom. Pamätníci si možno spomenú na komickú (nechcene) postavu farára (súduh zeman Viliam Záborský) v komunistickom filme Priehrada, ktorý sa radostne druží so súduhom inžinierom (súduh Mikuláš Huba). Rozradostený pokrokový farárko informuje súduha inžiniera o svojich pokrokových názoroch a dodáva uvedomelo, že: „veď aj priehrady sú vlastne také katedrály...“

Tento imidž pokrokového duchovného sa rozhodli komunisti uchovať a zúročiť pri presviedčaní ľudu o kvalitách nového režimu. Preto nutne potrebovali nejakých pokrokových kňazov a preto sa sústredili pri likvidácii kléru v prvom rade na rehoľníkov a biskupov, aj keď, samozrejme, ani diecézny kňaz, ktorý by bol ideovo príliš vyhranený, nemal šancu. Hromadná akcia sa však zatiaľ sústredila na rády.

pokračovanie v [nasledujúcom článku](#)

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/akcia-k-komunisticky-teror-proti-katolickym-reholiam/>